

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2020.gada 6.augustā Nr. 1-5/138

**Ieslodzījuma vietu pārvaldes
priekšniecei I.Spurei**
ievp@ievp.gov.lv

**Jelgavas cietuma
priekšniekam A.Lācim**
jelgavas.cietums@ievp.gov.lv

Zināšanai: **Tieslietu ministram**
J.Bordānam
tm.kanceleja@tm.gov.lv

*Par rekomendāciju izpildi
Jelgavas cietumā*

Tiesībsarga biroja darbinieki 2020.gada 7.jūlijā veica pārbaudes vizīti Jelgavas cietumā. Vizītes mērķis: pārbaudīt 2020.gada 21.februāra atzinumā Nr.1-5/31 par vizīti Jelgavas cietumā (turpmāk tekstā – Atzinums) sniegto rekomendāciju izpildi. Vizītes laikā Tiesībsarga biroja darbinieki apmeklēja dzīvojamo korpusu Nr.2 [..], korpusu Nr.4 [..], korpuss Nr.5 [..], kā arī korpusu, kurā izvietoti uz mūžu notiesātie un apcietinātie, kuriem spriedums par brīvības atņemšanas sodu - mūža ieslodzījums vēl nav stājies spēkā.

1.Par pārbaudēm naktsmiera laikā un pašpārvaldi starp notiesātajiem.

Atzinumā tika aktualizēts jautājums par pārbaudēm naktsmiera laikā, proti, tām ir jābūt saprātīgām un samērīgām ar sasniedzamo mērķi – drošības un uzraudzības nodrošināšanu, noziedzīgu nodarījumu novēršanu. Nav pieļaujams, ka bez objektīvas nepieciešamības un visi notiesātie katru nakti tiek pamodināti, iespējams pat vairākas reizes. Šādu pārbaūžu veikšana naktsmiera laikā atsevišķos gadījumos var nonākt pretrunā ar Eiropas Padomes Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas

3.pantā ietvertu necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās aizliegumu. Vienlaikus atzinumā aicināju veikt pasākumus, lai notiesāto dzīvojamās istabas Jelgavas cietumā nakts laikā būtu pārskatāmas caur durvīs esošajiem logiem (noņemot aizkarus), kā arī nepieļaut dažādu priekšmetu (konkrētajā situācijā – kafijas bundžu) izvietošanu durvju priekšā, kas atverot vienības durvis rada troksni, tādējādi informējot notiesātos par pārbaudi.

2020.gada 7.jūlija vizītē, Jelgavas cietuma priekšnieka vietnieks [...] skaidroja, ka diennakts laikā pārbaudes tiek veiktas no rīta [...], pēcpusdienā pirms maiņas nodošanas- [...], vakarā- [...] un pirms vienību slēgšanas- [...]. Nakts laikā tiek veiktas pārbaudes, kuru laikā darbinieki ieslēdz nakts dežūrapgaismojumu dzīvojamā telpā/istabā un caur logu aplūko tajā notiekošo. Nakts pārbažu skaits un nepieciešamība dzīvojamā telpā/istabā tiek izvērtēta individuāli. Tāpat arī notiesāto sejas ar gaismas lukturiem bez objektīvas nepieciešamības naktsmiera laikā netiek izgaismotas.

Sarunu laikā ar notiesātajiem tika iegūta dažāda informācija, proti, atsevišķi notiesātie apgalvoja, ka pārbaudes naktsmiera laikā esot, tomēr dzīvojamās istabās lielākoties darbinieki bez nepieciešamības neiet. Citi notiesātie apgalvoja, ka pārbažu biežums un veids, kā tās tiek īstenotas ir atkarīgs no tā, kāds ir dežūrējošās maiņas sastāvs. Tiesībsarga biroja pārstāvji, veicot pārbaudes notiesāto dzīvojamās telpās/istabās, konstatēja, ka ir noņemti aizkari no durvīs esošajiem logiem. Tāpat arī korpusa telpās bundžas vai citi priekšmeti, kas varētu tikt izmantoti, lai nakts laikā brīdinātu notiesātos par darbinieku apgaitu, netika konstatēti. Secināms, ka ieteikums ir ņemts vērā. Vienlaikus aicinu arī turpmāk pievērst uzmanību dažādu nevajadzīgu priekšmetu izvietojumam korpusa telpās un dzīvojamo telpu/istabu pārskatāmībai caur durvju logu nakts laikā, tādējādi mazinot nepieciešamību veikt pārbaudes ieejot dzīvojamās telpās/istabās.

Sarunu laikā vairāki notiesātie Tiesībsarga biroja darbiniekiem cita starpā atzīmēja, ka koplietošanas telpas, tāpat arī dzīvojamās telpas/istabas pēc individuāla uzaicinājuma uzkopj notiesātie, kuri notiesāto hierarhiskajā sistēmā ir ierindojami zemākajā statusā. Minētie darbi tiek veikti labprātīgi. Tāpat šiem notiesātajiem virtuvē ir atsevišķs ledusskapis un citas elektroierīces.

Atbilstoši 2006.gada 30.maija Ministru kabineta noteikumu Nr.423 “Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi” 44.3.punktam, notiesātajiem ir pienākums uzturēt kārtībā dzīvojamās telpas, koplietošanas telpas un darba vietas, ievērot personisko higiēnu. Notiesātie, kuri sodu izcieš brīvības atņemšanas iestādes kamerā, to uzkopj noteiktajā rindas kārtībā.

Nav pieļaujams, ka atsevišķi ieslodzītie veic pārējo notiesāto darbu, pat, ja tas tiek darīts labprātīgi. Tāpat arī nav pieļaujama notiesāto savstarpējās hierarhijas rezultātā noteiktā kārtība sadzīves priekšmetu un jebkuru citu ierīču (ieslodzījuma vietai piederošā manta) lietošanā. Brīvības iestādes administrācija neiejaucoties šādā pašu notiesāto izveidotajā kārtībā akceptē ieslodzīto savstarpējas pašpārvaldes pastāvēšanu. Atkārtoti vēršu uzmanību, ka cietuma amatpersonām ir pienākums vērsties pret notiesāto hierarhiju un nav pieļaujama notiesāto vidū pastāvošo noteikumu akceptēšana, kas rada savstarpējās emocionālās un fiziskās vardarbības risku. Arī

Eiropas Padomes Spīdzināšanas novēršanas komiteja (turpmāk – CPT) vairākkārtīgi ir norādījusi, ka kārtības un disciplīnas uzturēšana ir vienīgi cietuma darbinieku, nevis ieslodzīto pienākums¹. Aicinu minēto jautājumu aktualizēt un nepieciešamības gadījumā novērst arī citās Latvijas ieslodzījuma vietās.

2. Informācijas kioski.

Vizītes laikā tika pārbaudīta bibliotēkā esošā informācijas kioska darbība. Pie tā ir piestiprināts saraksts ar pieejamajā internetvietnēm. Pārbaudot pieeju atsevišķām internetvietnēm, tika secināts, ka vizītes dienā tās ir pieejamas un darbojas, tostarp, www.tiesas.lv, www.likumi.lv, www.tiesibsargs.lv. Ieteikums ir ņemts vērā un aicinu arī turpmāk sekot informācijas kioskā pieejamajiem resursiem. Tāpat lūdzu uzraudzīt internetvietņu pieejamību arī citās ieslodzījuma vietās.

3. Sadzīves apstākļi.

Dzīvojamais korpuss Nr.2 (1.,2.vienība):

- 1) 1.vienības dzīvojamā telpa/istaba [...] – telpā atradās piecas gultas, no kurām divas bija sabīdītas kopā. Atzinumā tika norādīts, ka šāds gultu izvietojums nav pieļaujams, jo tas nenodrošina pietiekamu privātumu, turklāt ir vērtējams kā papildus risks savstarpējai vardarbībai. Citās dzīvojamā korpusa Nr.2 dzīvojamās telpās šāds gultu izvietojums netika konstatēts. Atkārtoti aicinu nepieļaut šādu gultu izvietojumu dzīvojamās telpās.
- 2) Apskatot labierīcību telpas 1.vienībā tika konstatēts, ka vienā no pisuāriem (1.vienība) nepārtraukti tek ūdens. Brīvības atņemšanas iestādes administrācija norādīja, ka pēc tiesībsarga sniegtajām rekomendācijām, santehnika ir apsekota un ūdens tecēšana ir novērsta, tomēr notiesātie to ir atkārtoti sabojājuši. Aicinu minēto novērst un nepieļaut nelietderīgu ūdens patēriņu. Vienlaicīgi atzīmēju, ka šis jautājums ir aktualizējams gan cietuma amatpersonām, gan notiesātajiem, apzinot notiesātos, kuri veic brīvības atņemšanas iestādes inventāra bojāšanu un piemērojot attiecīgas disciplinārās procedūras.
- 3) Vizītes laikā gan labierīcību telpās, gan gaitenēs bija jūtama cigarešu dūmu smaka. Minētais tika konstatēts arī iepriekšējās vizītes laikā 2019.gada 30.oktobrī. Atbilstoši Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likuma 10.panta otrās daļas 3.punktam aizliegts smēķēt ārstniecības iestāžu, sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūciju, ieslodzījuma vietu telpās un vietās, kurās tiek ievietotas un uzturas aizturētās personas, kā arī šo iestāžu teritorijās, izņemot

---

¹ Skat.piem. Report to the Latvian Government on the visit to Latvia carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment from 27 November to 7 December 2007, p. 40, pieejams: <https://rm.coe.int/1680697310>

vietas, kas speciāli ierādītas smēķēšanai. Ieslodzījuma vietu telpās un vietās, kurās tiek ievietotas un uzturas aizturētās personas, gadījumos, kad nav iespējams nodrošināt iespēju apcietinātajam smēķēt vietā, kas speciāli ierādīta smēķēšanai, ir atļauts smēķēt telpā, kas speciāli ierādīta smēķēšanai. Ņemot vērā minēto, lūdzu ierādīt speciālas vietas/telpas smēķēšanai, lai tādējādi nodrošinātu nesmēķējošo personu tiesības atrasties vidē, kas ir brīva no tabakas dūmiem.

Korpuss Nr.4

[..] Kamerās nav pietiekams dabiskais apgaismojums un ventilācija. Dienas laikā notiesātie izmanto mākslīgo apgaismojumu. Minētais ir saistīts ar infrastruktūras īpatnībām – starp kameras logiem un ārējiem logiem atrodas gaitenis. Turklāt vienam no korpusa gaitenim aiz loga atrodas mūris, kas vēl vairāk samazina dabisko apgaismojumu. Secināms, ka apstākļi nav atbilstoši cilvēktiesību prasībām.

Vizītes dienā daudzas no kamerām bija tukšas, savukārt, citās bija ievietoti [..] (maksimālais pieļaujama skaits). Lai arī brīvības atņemšanas iestādes amatpersonas norādīja, ka kameras ir tukšas īslaicīgi (notiesātie atrodas Latvijas Cietumu slimnīcā), tāpat arī, ka notiesātie tiek izvietoti atbilstoši Latvijas Soduzpildes kodeksa (turpmāk – LSIK) 13.² pantā noteiktajiem kritērijiem,² kā arī ir nepieciešams saglabāt tukšas kameras, jo var tikt atvesti vēl citi notiesātie, tomēr jāatzīmē: ievieojot kamerās maksimāli pieļaujamo cilvēku skaitu, pie apstākļiem, ka daudzas no kamerām ir neaizņemtas, tiek pastiprināts apstākļu negatīvais efekts (ventilācija, saspīestība, privātuma trūkums, labierīcību noslodze). Šajā sakarā izvietojuma komisijai būtu jāspēj veikt regulāru izvērtējumu ar mērķi aizpildīt tukšās kameras, arīdzan notiesāto prombūtnes gadījumā. Tāpat, lai mazinātu sadzīves apstākļu negatīvo ietekmi, vēlams pēc iespējas šos notiesātos iesaistīt dažādos resocializācijas pasākumos. Atbilstoši LSIK 50.⁴ panta devītās daļas 5.punktam notiesātajiem, kuri sodu izcieš slēgtā cietuma soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē ir tiesības izmantot pastaigas vai piedalīties sporta spēlēs svaigā gaisā ne mazāk kā vienu stundu dienā. Līdz ar to iespēju robežās ir jāpārskata pastaigu ilgums, proti, nodrošinot iespēju vairāk kā vienu stundu dienā veikt pastaigas/piedalīties sporta spēlēs. Jebkāda lietderīga ārpus kameru aktivitāte mazina kamerās esošo apstākļu negatīvo ietekmi.

Dzīvojamai korpuss Nr.5

Tiesībsarga biroja darbinieki vizītes laikā pārbaudīja arī turēšanas apstākļus 5.korpusā, kurā izvietoti notiesātie [..]. Tika konstatēts, ka dzīvojamā telpā vienkopus ir izvietoti [..] notiesātie. Gultas atrodas ļoti tuvu viena pie otras. Ne visiem notiesātajiem pie gultas ir iespējams novietot skapi personīgo mantu glabāšanai. Bija vērojams, ka atsevišķas gultas notiesātie no malām aizklājuši ar segām, dvieļiem, tādējādi apgrūtinot dzīvojamās telpas pārredzamību. Sarunu laikā notiesātie norādīja,

² Ar brīvības atņemšanas iestādes priekšnieka rīkojumu izveidotā notiesāto izvietojuma komisija nosaka, kurā brīvības atņemšanas iestādes nodaļā, vienībā un kamerā notiesātais izvietojams, ņemot vērā brīvās vietas kamerās, notiesāto psiholoģisko saderību, veselības stāvokli, attieksmi pret smēķēšanu, iepriekšējo kriminālo pieredzi

ka gultas aizklājot ar mērķi izolēties/distancēties no pārējiem, vienlaikus aizsargājot arī savu privātumu.

Dzīvojamā telpā vērojama pārapdzīvotība, vājš dabiskais apgaismojums, it īpaši telpas daļā, kura atrodas tālāk no logiem, nepietiekama ventilācija. Korpusā ir ierīkota virtuve un atsevišķi labierīcības ar 4 norobežotiem sanitārajiem mezgliem un vienu kopēju dušu uz visiem korpusā ievietotajiem ieslodzītajiem (attiecīgi vizītes laikā – [..] personām). Sarunu laikā notiesātie izteica neapmierinātību ar nepietiekamo telpas platību un attiecīgi, vienkopus esošo lielo notiesāto skaitu, kas rada savstarpējo psiholoģisko spriedzi un rada privātuma pārkāpumus, tostarp, notiesātie mēdzot aiztikt arī viens otra privātos priekšmetus. Tika norādīts, ka gaisa apmaiņa dzīvojamā telpā ir nepietiekama, it īpaši karstā laikā. Vizītes laikā korpusa durvis bija atvērtas, tomēr dzīvojamā telpā gaisa plūsma nebija jūtama. Notiesātie tāpat norādīja, ka dienas laikā trūkst jēgpilnas nodarbības. Lai arī ieslodzītajiem atbilstoši režīma nosacījumiem ir atļauts pamest dzīvojamo korpusu, un vizītes laikā apstākļi bija labvēlīgi, lielākā daļa notiesāto atradās kamerā bezdarbībā.

CPT savos standartos ir uzsvērusi, ka lielas ietilpības kopmītņu tipa telpās ieslodzītajiem ikdienas dzīvē neizbēgami trūkst privātuma. Turklāt pastāv augsts iebiedēšanas un vardarbības risks. Šādi izmitināšanas apstākļi nepārprotami veicina noziedzīgas subkultūras veidošanos un ciešu sakaru uzturēšanu noziedzīgu organizāciju starpā. Šādos apstākļos arī darbiniekiem var būt ārkārtīgi sarežģīti veikt pienācīgu kontroli vai šāda kontrole var pat būt neiespējama. [..] turklāt šādā situācijā pārmērīgi tiek pārslogota komunālo labierīcību sistēma, piemēram, izlietnes vai tualetes, arī ventilācija nav pietiekama tik lielam cilvēku skaitam, tāpēc ieslodzīto dzīves apstākļi kļūst nožēlojami. Tāpat CPT ir uzsvērusi, ka veicot pāreju no lielas ietilpības kopmītņu telpām uz mazākām dzīvojamā vienībām, paralēli ir jāveic pasākumi, kas nodrošinātu, lai ieslodzītie pietiekami lielu dienas daļu pavadītu, iesaistoties dažādās mērķtiecīgās nodarbēs ārpus savas dzīvojamās vienības³.

Eiropas Padomes Ministru komitejas Ieteikuma Rec(2006)2 dalībvalstīm par Eiropas cietumu noteikumiem 18.1. punkts paredz, ka apstākļi ieslodzītajiem paredzētajās telpās, un jo īpaši guļamtelpās, ir tādi, kas neaizskar cilvēka cieņu un, cik vien iespējams, nav pretrunā ieslodzīto tiesībām uz privāto dzīvi, kā arī atbilst veselības un higiēnas prasībām, jo klimatiskajiem apstākļiem, un jo īpaši platībai, gaisa kubatūrai, apgaismojumam, apkurei un ventilācijai šajās telpās tiek pievērsts pietiekami daudz uzmanības.

Nemot vērā konstatēto, lūdzu veikt pasākumus, lai samazinātu šajā korpusā esošo notiesāto skaitu. Īstenojot minēto, telpā uzlabosies gaisa kvalitāte, labierīcību, dušas telpas noslodze, privātuma aizskārums, tostarp, notiesātajiem mazināsies nepieciešamība aizklāt gultas vietu, kas no drošības un uzraudzības viedokļa ir vērtējams negatīvi. Tāpat aicinu izvērtēt iespēju karstā laikā notiesātajiem atļaut izmantot gaisa ventilatorus.

³ CPT ieslodzījuma standartu attīstība. Pieejams: <https://rm.coe.int/16806cd240>

Uz mūžu notiesāto un apcietināto (spriedums par brīvības atņemšanas sodu -mūža ieslodzījums nav stājies spēkā) korpuss.

Korpusā vizītes laikā bija izvietoti [...] ieslodzītie, [...].

Iepriekšējās vizītes laikā tika secināts, ka kamerās infrastruktūras īpatnību dēļ ir nepietiekams dabiskais apgaismojums (gaitenis starp ārējo logu un kameras logu). Veicot atkārtotu korpusa pārbaudi, tika konstatēts, ka stikla bloki ir nomainīti ar logiem, kas ir vērtējams atzinīgi. Tā rezultātā dabiskais apgaismojums, arī ventilācija ir uzlabojusies, tomēr tas joprojām nav pietiekami, lai ieslodzītajiem dienas laikā nenāktos izmantot mākslīgo apgaismojumu. Dažās pie kamerām izvietotajās metāla caurulēs (uzbrukuma/bēgšanas mēģinājuma gadījumā, darbiniekiem jāņem tajā atslēgas, kur tās ar roku nav sasniedzamas) joprojām atrodas dažādi atkritumi, kas pie noteiktiem apdraudējuma apstākļiem nesasnies to izmantošanas mērķi, tādējādi radot drošības apdraudējumu. Aicinu minēto ņemt vērā un arī turpmāk sekot, lai tās būtu tīras un izmantojamas atbilstoši paredzētajam mērķim.

[..]. Dienas laikā ir pieejamas trīs atpūtas telpas (vienā no tām atrodas novusa galds, vienā – galda hokejs, vienā – televizors). Sarunu laikā ar apcietinātajiem (mūža ieslodzījums ar pirmās instances tiesas spriedumu) attiecībā uz dienas režīmu un aktivitātēm norādīja, ka visu dienu pavada kamerās, izņemot stundu ilgu pastaigu. Attiecībā uz atpūtas telpu apmeklējumu, norādīja, ka tās apmeklēt nav jēgas, jo atrasties atpūtas telpās ir atļauts tikai pa vienam, tādējādi arī izmantot tajās esošās iespējas (novusa galds, galda hokejs) vienatnē nav iespējams. Tāpat apcietinātie norādīja, ka cietuma administrācijai ir lūguši vismaz brīvā laika pavadīšanu un arī pastaigas organizēt pāros, tomēr tas nav atļauts drošības apsvērumu dēļ.

Šai ieslodzīto grupai Jelgavas cietumā ir pieejami latviešu valodas kursi, tomēr tie ir tikuši pārtraukti nepietiekamas intereses dēļ (tikai divi ieslodzītie), tomēr tuvākajā laikā tikšot atsākti. Citas lietderīga laika pavadīšanas aktivitātes, tostarp, neformālās izglītības iespējas, uz mūžu notiesātajiem, apcietinātajiem (spriedums par mūža ieslodzījumu nav stājies spēkā) nav paredzētas.

Vēršu uzmanību, ka attiecībā uz lietderīga laika pavadīšanas iespēju uz mūžu notiesātajiem un apcietinātajiem, kuriem spriedums par brīvības atņemšanas soda – mūža ieslodzījums piemērošanu nav stājies spēkā Jelgavas cietumā CPT ir paudusi vairākkārtīgu kritiku. Proti, pēc 2013.gada 12.-17.septembra vizītes cita starpā ir norādīts, ka vēl neilgi pirms vizītes šie ieslodzītie pavadīja 23 stundas dienā ieslēgti savās kamerās (pārsvarā divatā vai vienatnē) un viņu vienīgā ārpus kameras nodarbe bija stundu ilga pastaiga svaigā gaisā nelielos laukumos (no 12 līdz 18m²), kura notika atsevišķi, kamerai pēc kameras. Delegāciju informēja, ka šiem notiesātajiem nesen iekārtota neliela telpa ar televizoru un biljarda galdu, kuru viņi varēja apmeklēt grupās pa divi līdz trīs uz divām stundām reizi nedēļā. Jauno kārtību var raksturot kā ļoti pieticīgu pasākumu, lai labotu pilnībā nepieņemamo situāciju. [...] CPT rekomendē nekavējoties veikt pasākumus Jelgavas cietumā, lai nodrošinātu, ka visiem uz mūžu

notiesātajiem režīma zemākajā pakāpē ir ikdienā pieejama koplietošanas telpa. Tāpat tiem uz mūžu notiesātajiem, kuri atrodas vienvietīgās kamerās, ir jānodrošina saskarsmes iespējas ar citiem uz mūžu notiesātajiem pastaigu laikā svaigā gaisā. Kas attiecas uz āra pagalmiem, to platībai ir jābūt pietiekami lielai, lai ieslodzītie varētu fiziski vingrināties. CPT arī aicina Latvijas iestādes veikt pasākumus Daugavgrīvas un Jelgavas cietumos, lai izstrādātu un ieviestu visaptverošu ārpuskambars nodarbjū režīmu (kā, piemēram, darbs, vēlams ar profesionālās orientācijas vērtību, izglītība, sports, atpūta/biedrošanās) visiem uz mūžu notiesātajiem, tostarp tiem, kas sodu izcieš režīma zemākajā pakāpē⁴. Savukārt, pēc 2016.gada 12.-22.aprīļa vizītes CPT attiecībā uz mūžu notiesātajiem soda izciešanas režīma zemākajā pakāpē norādīja, ka joprojām nav nekādu darba vai organizētas izglītības/apmācību iespēju un ir tikai iespējas nodarboties ar sportu (t.i., labākajā gadījumā divreiz nedēļā ikdienas pastaigas svaigā gaisā laikā). Tāpat atzīmēja, ka ar mūža ieslodzījumu notiesātie, kas vēl gaida apelācijas spriedumu, joprojām atrodas ieslēgti savās kamerās līdz pat 23 stundām dienā, un viņu ārpus kameras laiks ir ierobežots līdz vienai stundai, kas tiek pavadīta pastaigā svaigā gaisā (kas notiek mazos, norobežotos laukumos), un sporta nodarbībām vienas stundas garumā divreiz nedēļā. Turklāt šiem ieslodzītajiem joprojām nav atļauts biedroties ar ieslodzītajiem no citām kamerām (arī pastaigas svaigā gaisā laikā). Šāda situācija nav pieļaujama⁵.

Arī tiesībsargs ilgstošā laika posmā ir vērsis uzmanību par uz mūžu notiesāto turēšanas apstākļu problemātiku, proti, šai notiesāto grupai piemērotais stingrais režīms, ar minimālām iespējām lietderīgi pavadīt brīvo laiku, bez jebkādam saskarsmes iespējām ar citiem uz mūžu notiesātajiem, ir pretrunā ar necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās aizliegumu. It īpaši minēto var attiecināt uz tiem ieslodzītajiem, kuriem spriedums par brīvības atņemšanas sodu -mūža ieslodzījums, vēl nav stājies spēkā. Nav pieļaujams, ka šiem ieslodzītajiem pilnībā tiek liegta saskarsme ar citiem ieslodzītajiem, [...]. Normatīvais regulējums neparedz to, ka šai apcietināto kategorijai būtu piemērojams atšķirīgs ikdienas režīms, nosakot pilnīgu izolāciju no citiem ieslodzītajiem. Lai gan ir saprotams, ka šāds izvietojums ir saistīts ar kameru platību un apstākļiem tajās, tomēr absolūta izolācija bez izsvērtā objektīva pamatojuma nav pieļaujama. Tādējādi ir meklējami risinājumi, lai ieslodzītie, kuriem pirmās instances tiesa ir piemērojusi mūža ieslodzījumu un spriedums vēl nav stājies spēkā tiktu piedāvātas pilnvērtīgas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes dodot iespēju savstarpēji komunicēt. Turklāt vēl os atzīmēt, ka drošības apdraudējuma apsvērumi ir individuāli vērtējami. Aicinu ņemt vērā minēto un izpildīt tiesībsarga un CPT ilgstošā laika posmā norādīto par uz mūžu notiesāto un apcietināto, kuriem spriedums par brīvības atņemšanas sodu -mūža ieslodzījums, vēl nav stājies spēkā turēšanas apstākļu atbilstību cilvēktiesību prasībām.

Lūdzu ņemt vērā norādīto un mēneša laikā informēt par plānotajiem/veiktajiem pasākumiem norādīto trūkumu novēršanai.

⁴ Ziņojums Latvijas valdībai par Eiropas komitejas Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai vizīti Latvijā no 2013.gada 12.septembra līdz 17.septembrim, 28., 30.p. Pieejams: <https://rm.coe.int/168069732f>;

⁵ Ziņojums Latvijas valdībai par Eiropas komitejas Spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai vizīti Latvijā no 2016.gada 12.-22.aprīlim, 66.p. Pieejams: <https://rm.coe.int/pdf/168072ce52>

Tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu